

**СИЛАБУС**  
**навчальної дисципліни**  
**«ЗООПСИХОЛОГІЯ»**

| ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Рівень вищої освіти                                                                                                                                                                                                                                        | Другий (магістерський) рівень                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Код і найменування спеціальності                                                                                                                                                                                                                           | Н2 Тваринництво                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Тип і назва освітньої програми                                                                                                                                                                                                                             | ОПП Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Курс, семестр                                                                                                                                                                                                                                              | 1 курс, 2 семестр                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни                                                                                                                                                                                                | Кількість кредитів ЄКТС – 3,0<br>Загальна кількість годин – 120, з яких:<br>лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год.<br>Форма семестрового контролю – залік                                                                                                                                                                       |
| Мова(и) викладання                                                                                                                                                                                                                                         | Державна                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Факультет, кафедра                                                                                                                                                                                                                                         | Технологій тваринництва та продовольства,<br>Кафедра біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького                                                                                                                                                                                                                  |
| Контактні дані розробника                                                                                                                                                                                                                                  | Викладач: <b>Фесенко Оксана</b> , к.с.г.н., с.н.с.<br>Контакти: ауд. 444 (навчальний корпус 4)<br><a href="mailto:oksana.fesenko@pdaa.edu.ua">oksana.fesenko@pdaa.edu.ua</a><br>сторінка викладача:<br><a href="https://www.pdau.edu.ua/people/fesenko-oksana-grygorivna">https://www.pdau.edu.ua/people/fesenko-oksana-grygorivna</a> |
| МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Статус навчальної дисципліни                                                                                                                                                                                                                               | Фахова вибіркова навчальна дисципліна                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Передумови для вивчення навчальної дисципліни                                                                                                                                                                                                              | навчальні дисципліни: «Інноваційні технології виробництва продукції тваринництва», «Селекція сільськогосподарських тварин», «Фізіологія травлення і біологія продуктивності сільськогосподарських тварин»                                                                                                                              |
| Компетентності                                                                                                                                                                                                                                             | Здатність застосовувати набуті знання з зоопсихології у роботі при розведенні сільськогосподарських тварин.                                                                                                                                                                                                                            |
| Результати навчання                                                                                                                                                                                                                                        | РН . Уміти обирати ефективні методи і засоби утримання, годівлі та відтворення сільськогосподарських тварин, враховуючи особливості їх поведінки та психічної діяльності.                                                                                                                                                              |
| РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| формування у здобувачів вищої освіти ціннісного ставлення до комунікації, лідерства, керування емоціями, особистісного розвитку                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| формування в здобувачів вищої освіти уявлення про становлення і розвиток психіки сільськогосподарських тварин у філогенезі та онтогенезі, засвоєння основних теоретичних положень зоопсихології, методів наукового дослідження психіки та поведінки тварин |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Тема 1. Історія становлення, предмет, методи та основні теоретичні проблеми зоопсихології</p> <p>Тема 2. Загальна характеристика психічної діяльності тварин.</p> <p>Інстинктивна поведінка.</p> <p>Тема 3. Розумова діяльність, елементарне мислення</p> <p>Тема 4. Репродуктивна поведінка тварин і турбота про потомство</p> <p>Тема 5. Комунікація та соціальна поведінка тварин</p> <p>Тема 6. Концепція ігрової (ювенільної) поведінки</p> <p>Тема 7. Формування бажаної поведінки у тварин</p> <p>Тема 8. Біоетичний аспект зоопсихології</p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| МН 1. словесні методи; МН 3. практичні методи; МНСР 1. методи самостійної роботи вдома; МНІ 4. комп'ютерні і мультимедійні методи.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Наведені у Додатку до силабусу                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>- щодо термінів виконання та перескладання</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>- щодо академічної доброчесності</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <p>списування під час виконання робіт заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ:</p> <p><a href="https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist">https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist</a></p> <p>Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>- щодо відвідування занять</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | відвідування занять є обов'язковим; при наявності індивідуального графіку співпраця здобувача та викладача відбувається згідно даного графіка.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <p>Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями.</p> <p>На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету</p> <p><a href="https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaaproneformalnuosvitu.pdf">https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaaproneformalnuosvitu.pdf</a></p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>- щодо оскарження результатів оцінювання</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <p>відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті</p> <p><a href="https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyyaproocinyuvannya2023.pdf">https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyyaproocinyuvannya2023.pdf</a> студенти мають право оскаржувати результати поточного або семестрового контролю, якщо вони не погоджуються з отриманою оцінкою. Після оголошення результатів студент може звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо оцінки. Якщо в процесі обговорення не вдається вирішити спірну ситуацію, здобувач освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження можуть бути випадки недотримання викладачем встановленої системи оцінювання, зазначеної в робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання, або наявність конфлікту інтересів, про існування якого студент не був і не міг бути обізнаним до проведення оцінювання. Оскаржити результат можна не пізніше наступного робочого дня після його оголошення.</p> |
| <p><b>РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p><i>Основні</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Корж О.П. Етологія тварин Суми : Університетська книга, 2016. 236 с.</li> <li>2. Москалець В.П. Зоопсихологія і порівняльна психологія. Центр учбової літератури, 2014. 200 с.</li> <li>3. Туриніна О.А., Сердюк А.З. Порівняльна психологія Навчальний посібник. 2005. 228 с.</li> <li>4. Шевців М.В., Філоненко М.М. Зоопсихологія з основами етології. Підручник 2013. 242 с.</li> </ol> <p><i>Допоміжні</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Атлас регуляції фізіологічних функцій : посібник / А.А. Замазій, М.Д. Камбур, С.О. Усенко та ін. – Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія-1». – 2019 . – 104 с. іл.</li> <li>2. Коляденко Н. В. Зоопсихологія та порівняльна психологія: підручник / Н. В. Коляденко. — Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2019. — 508 с.</li> <li>3. Москалець В. П. Зоопсихологія та порівняльна психологія [текст]: підручник. Вид. 2-ге перероб., доп. / В. П. Москалець. Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. 224 с.</li> <li>4. Стояновський В.Г., Усенко С.О., Шостя А.М., Соколенко В.М., Юдіна К.Є., Бірта Г.О. Прооксидантно-антиоксидантний гомеостаз у кнурів-плідників залежно від типів вищої нервової діяльності. <i>Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій. Серія: Сільськогосподарські науки</i>. Т. 22. 2020. № 93. С. 3-9.</li> <li>5. Стояновський В. Г., Усенко С. О., Шостя А. М., Березницький В. І., Усенко О. О., Слинсько Є. В. Прооксидантно-антиоксидантний гомеостаз у спермі кнурів-плідників з різними типами вищої нервової діяльності. <i>Вісник Полтавської державної аграрної академії</i>, 2020. № 3. С. 196-204.</li> </ol> <p><i>Інформаційні ресурси мережі Інтернет</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Журнал «Організація ветеринарної справи»: веб-сайт: URL: <a href="http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Veterinarna">http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Veterinarna</a> (дата звернення 30.08.2023)</li> <li>2. Вища нервова діяльність [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <a href="https://uk.wikipedia.org/wiki/Вища_нервова_діяльність">https://uk.wikipedia.org/wiki/Вища_нервова_діяльність</a></li> <li>3. Гальмування [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <a href="https://uk.wikipedia.org/.../Гальмування_(нейрофізіологія)">https://uk.wikipedia.org/.../Гальмування_(нейрофізіологія)</a></li> <li>4. Збудження [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <a href="https://uk.wikipedia.org/wiki/Збудження">https://uk.wikipedia.org/wiki/Збудження</a></li> <li>5. Макаренко С. С. Інстинктивна поведінка тварин [Електронний ресурс] / С. С. Макаренко. - Режим доступу: <a href="https://studopedia.info/4-23304.html">https://studopedia.info/4-23304.html</a></li> </ol> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p><b>Реквізити затвердження</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <p>Затверджено на засіданні кафедри біології продуктивності тварин імені академіка О.В. Квасницького протокол від 01.09.2025 № 1</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

### Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

| Назва теми                                                                                         | Форми контролю результатів навчання здобувачів |                                      |            | Разом      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|--------------------------------------|------------|------------|
|                                                                                                    | Виконання практичних робіт та їх захист        | Виконання завдань самостійної роботи | тестування |            |
| <b>Тема 1.</b> Історія становлення, предмет, методи та основні теоретичні проблеми зоопсихології   | 6                                              | 5                                    |            | 11         |
| <b>Тема 2 . .</b> Загальна характеристика психічної діяльності тварин.<br>Інстинктивна поведінка.. | 6                                              | 5                                    |            | 11         |
| <b>Тема 3. .</b> Розумова діяльність, елементарне мислення                                         | 6                                              | 5                                    |            | 11         |
| <b>Тема 4</b> Репродуктивна поведінка тварин і турбота про потомство                               | 6                                              | 5                                    |            | 11         |
| <b>Тема 5.</b> Комунікація та соціальна поведінка тварин                                           | 6                                              | 5                                    |            | 11         |
| <b>Тема 6. .</b> Концепція ігрової (ювенальної) поведінки                                          | 6                                              | 5                                    |            | 11         |
| <b>Тема 7</b> Формування бажаної поведінки у тварин                                                | 6                                              | 5                                    |            | 11         |
| <b>Тема 8. .</b> Біоетичний аспект зоопсихології                                                   | 6                                              | 5                                    |            | 11         |
| Залік                                                                                              |                                                |                                      | 12         | 12         |
| <b>Разом</b>                                                                                       | <b>48</b>                                      | <b>40</b>                            | <b>12</b>  | <b>100</b> |

### Шкала та критерії оцінювання

#### - виконання практичних робіт та їх захист:

| <i>Кількість балів</i> | <i>Критерії оцінювання</i>                                                                                            |
|------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 6                      | Виконані всі завдання, викладені результати та висновки по роботі, відмінна відповідь.                                |
| 5                      | Виконані всі завдання, викладені результати та висновки по роботі, добра відповідь.                                   |
| 4                      | Виконані всі завдання, викладені результати та висновки по роботі, добра відповідь з невеликою кількістю неточностей. |
| 3                      | Виконані всі завдання, але не в повній мірі, відповідь середнього рівня.                                              |
| 2                      | Виконано 75% завдань, відповідь середнього рівня.                                                                     |
| 1                      | Виконані не всі завдання, відповідь середнього та нижче середнього рівня.                                             |

**- виконання завдань самостійної роботи:**

| <i>Кількість балів</i> | <i>Критерії оцінювання</i>                                                                                              |
|------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 5                      | Повністю розкрита відповідь, відмінне виконання завдань самостійної роботи, чіткі відповіді на додаткові запитання      |
| 4                      | Повністю розкрита відповідь, відмінне виконання завдань самостійної роботи, задовільні відповіді на додаткові запитання |
| 3                      | Розкрита відповідь та повне виконання завдань самостійної роботи, допускаються невеликі неточності                      |
| 2                      | Розкрита відповідь, але не повне виконання завдань самостійної роботи, робота містить ряд неточностей                   |
| 1                      | Неповна відповідь та виконання завдань самостійної роботи                                                               |

**- виконання тестових завдань**

| <i>Кількість балів при тестуванні</i> | <i>Критерії оцінювання</i>                                                                                                                                                                                     |
|---------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 12                                    | Студент правильно відповів на всі 24 запитання, кожна відповідь складає 0,5 бала.                                                                                                                              |
| Нижче 12                              | За кожен неправильну відповідь вираховується по 0,5 бала                                                                                                                                                       |
| 6-10                                  | Студент непереконливо відповідає (відсутні приклади), плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; виконуючи практичні завдання, виявляє неточності у знаннях. |
| 1-5                                   | Студент орієнтується в загальних теоретичних питаннях і може згадати окремі питання.                                                                                                                           |

**Схема оцінювання рівня навчальних досягнень здобувача вищої освіти**

| Оцінка за 100-бальною шкалою | Оцінка за 4-бальною шкалою | Оцінка за шкалою ЄКТС |                                                                          |
|------------------------------|----------------------------|-----------------------|--------------------------------------------------------------------------|
|                              | екзамен                    | Оцінка ЄКТС           | Пояснення                                                                |
| 90-100                       | відмінно                   | A                     | Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)         |
| 82-89                        | добре                      | B                     | Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)                  |
| 74-81                        |                            | C                     | Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок) |
| 64-73                        | задовільно                 | D                     | Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)                |
| 60-63                        |                            | E                     | Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)                  |
| 35-59                        | незадовільно               | FX                    | Незадовільно (з можливістю повторного складання)                         |